

Krav på känd HD-status för registrering?

Till styrelsen får vi då och då frågor/önskemål om krav på känd höftledstatus av föräldradjuret för att kunna registrera valpkullen i Svenska Kennel Klubben (SKK). Ett krav som många av våra systerklubbar i våra grannländer har infört. Syftet med förespråkarnas krav är att det skulle innebära till att fria föräldradjur leder till flera fria avkommor. Alltså skulle HD-statusen i rasen förbättras. Ett annat syfte är att fler röntgar sina hundar och när fler röntgar sina hundar finns information om fler enskilda individers egen höftledsstatus vid val av avelsdjur. Det borde då utifrån resonemanget finnas fler avelshundar att välja bland.

Vad är så nackdelarna? Vi kommer inte kunna tvinga hundägare till att röntga sina hundar. Det innebär att det alltid kommer att finnas hundar, från såväl otypiska till hundar av utmärkt typ, som inte är aktuella för avel. Vi vet också från våra systerklubbar att det kommer att födas isländska fårhundar som inte uppfyller kravet för registrering. Det innebär att vi får isländska fårhundar utanför stamboken. Hundar som kommer att klassas som blandrashundar. De är med andra ord förlorade inom rasaveln.

Vad är och hur utvecklas HD?

HD är en rätt vanlig skelettrubbning hos många hundraser och innebär en felaktig utveckling av höftleden. Risken för att en hund skall utveckla HD beror på både arv och miljö. Många studier visar att arvs gången är komplex, eller kvantitativ, egenskaper där fenotypen (det vi kan se eller mäta) påverkas av många gener. Detta innebär att hundar med normala höfter kan producera avkommor som utvecklar HD.

I raser som endast har använt HD-fria hundar i avel visar sammanställningar av frekvensen för HD att antalet HD-fri avkommer efter en tid stagnerar och man kommer inte vidare. Det har sin grund i att röntgenbilder inte kan beskriva ledens kvalitet fullt ut. Speciellt svårt är det att till fullo beskriva bilden av en led på en hund utan anmärkning. Begränsningen ger en ofullständig bild och gör att hundar kan hamna i samma grupp, t.ex gruppen med normala höfter trots att dessa hundars höfter kan ha stora skillnader i genuppsättning (genotyp).

Arvets påverkan på HD är relativ stor, som mellan 30 – 50% vilket gör att det genom avelsutvärdering finns goda möjligheter att minska frekvensen av sjukdomen. Genom att skatta en hunds avelsvärde tar man även hänsyn till släktingars HD-status i tillägg till informationen om den enskilda hundens höftledsstatus. Med hjälp av avelsvärdering får man bredare kunskap om tilltänkta avelshundars gener och hur stor sannolikheten är för att hunden skall nedärva höftledsdysplasi eller inte. Ett sådant instrument, index, har SKK utarbetat och sedan 2012 har ett antal raser fått tillgång till avelsindex. Avelsindexet är med andra ord ett effektivare sätt att minska förekomsten av t.ex. HD. SKK arbetar på med avelsindex för såväl AD som HD och varje år får ytterligare några raser tillgång till utvärderingen via SKK:s Avelldata. Man arbetar utifrån att raser med svåra problem kommer först i fråga.

Vilka regelverk/policier har vi att ta hänsyn till:

I Svenska Kennelklubbens Avelspolicy står det: SKK skall medverka till utformningen av rasset specifika avelsstrategier (RAS) samt verka för att minska antalet avelsrestriktioner, som inte är relaterade till hundrasernas sundhet men begränsar möjligheterna till ett effektivt utnyttjande av befintliga hundmaterial; vid behov ta bort avelshinder mellan rasvarianter/raser, vilka bygger på olikheter i enskilda genpar t ex färg, hårlag och storlek.

I SIFK:s unga historia var vi tidiga med att ansöka om central registrering av HD, vilket vi också fick beviljat. Vid den tiden hade vi fått de första hundarna med anmärkningar och vi stod inför ett beslut om att öppna gränser och göra det möjligt att friare röra sig över landgränserna. Vi visste att HD-situationen varierade mycket mellan olika länder. Med den bakgrunden, tillsammans med SKK regelverk och policy samt nulägesbeskrivningen i den svenska populationen, kom vi fram till formuleringen av målen för HD i klubbens RAS-dokument som lyder: Svenska Isländsk Fårhund Klubben rekommenderar att HD-status är A eller B för hundar som skall användas i avel. Hundar med HD-status C tillåts användas i avel. Svenska Isländsk Fårhund Klubben har beslutat göra denna öppning för att inte viktig genetisk variation i rasen skall gå förlorad. Vid avel med ett föräldradjur med HD-status C bör helst det andra föräldradjuret ha HD-status A. Bakgrunden till att Svenska Isländsk Fårhund Klubben rekommenderar HD röntgen är just att få situationen statistisk säkerställd.

Möjligheten att göra en korrekt riskbedömning beträffande HD ökar avsevärt med antalet röntgade släktingar. Det är därför viktigt att inte bara avelsdjuret röntgas utan en så stor andel av rasen som möjligt. Det är vår förhoppning att så många som möjligt går och röntgar sina hundar och vår tillit till er uppfödare är mycket hög. Just för att få information om så många hundar som möjligt genom uppfödarnas engagemang för den egna uppfödningen och rasen i stort.

Och till sist har vi det allra viktigaste av allt. Den isländska fårhunds avelsbas är mycket liten. Även om vi utnyttjar allt tillgängligt avelsmaterial, inte bara i den svenska populationen men också totalt, kommer det inte att räcka för att upprätthålla den genetiska variationen utan på sikt kommer det att leda till förlorad genetisk variation och ökad inavelsgrad. Det innebär att ytterligare ”nytt blod” krävs inom rasen för att kunna hålla inavelsgraden på en låg nivå. Nytt blod i vår ras innebär samarbete och utbyte av avelsdjur med andra länder. För att även fortsättningsvis kunna visa upp en sund och frisk ras är detta nummer ett.

Jag hoppas att jag har kunnat bidra med några fler aspekter i synen på ovannämnda krav. Jag har dock inte redovisat SKK:s Hälsoprogram. Det kan med lätthet letas upp på SKK:s hemsida www.skk.se

May Britt Sannerholt/Avelsfunktionär